

УДК: 636.934.57.082

Є.М. РЯСЕНКО

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРОДУКТИВНОЇ ФУНКЦІЇ НОРОК РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Представлено результати порівняльного дослідження репродуктивної функції норок різних генотипів: стандартна, аарр, bb.

Норки, генотип, відтворення

Економічна ефективність розведення норок тісно пов'язана з їхньою відтворювальною здатністю. Відомо, що кольорові форми мають дещо нижчі показники репродуктивної функції та знижену загальну резистентність організму до хвороб та несприятливих умов утримання [1, 2].

Метою роботи було дослідження репродуктивної функції норок різних генотипів, які вирощувалися в одному господарстві для нівеляції впливу умов утримання на показники відтворення.

Матеріал та методика досліджень. Досліджувалися норки трьох генотипів: стандартні темно-коричневі (СТК), пастель (П) та сапфір (С), які у загальній структурі Одеського звірогосподарства становили відповідно 46,3; 26,6 і 27,1%.

Система утримання, годівлі та відтворення звірів у господарстві традиційна і недиференційована залежно від типу норки. Тому відмінності показників відтворення норки різних генотипів зумовлені спадковими особливостями тварин. Для виявлення цих особливостей було досліджено показники гону, результати щеніння й вирощування малят до відсадження.

При дослідженні враховано два роки господарського використання звірів. Формування дослідних груп проводили методом випадкової вибірки (кожна 10-та голова) в межах кожного генотипу. Таким чином, у перший рік досліджень відібрано по 12 самців, які за час гону спарувалися не менш ніж з трьома самками. За такого загального підходу в перший рік експери-

© Є.М. Рясенко, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

менту відібрано 36 самців та 186 самок. На наступний рік дослідження було продовжено на цих самих самках, проте для їхнього покриття використовували нових однорічних самців (особливість господарської діяльності звірогосподарства).

Відтворювальну здатність самок вивчено за такими показниками: відсоток запліднення, відсоток прохолосту, багатоплідність (живих і мертвих шенят у приплоді), кількість відсаджених шенят, відсоток збереження шенят від народження до відсадження.

Результати досліджень. Показники гону норок за два роки виробничого використання показали, що найвищі показники гону виявилися у групі норок С (заплідненість самок сягала 84,2%), що переважало середній показник заплідненості по групах на 4,2% (табл. 1).

Полігамічне співвідношення у групах становило: у СТК — 1:5,2; П — 1:5,4; С — 5,0; у середньому по піддослідних тваринах 1:5,0.

1. Показники гону самок норки різного типу забарвлення

Генотип норок	Рік гону норок	Показники гону самок		
		спаровано самок, гол.	оценилось самок, гол.	заплідненість самок, %
СТК	Перший	63	49	77,7
	Другий	62	48	77,4
	Разом	125	97	77,6
П	Перший	63	51	80,9
	Другий	62	47	75,8
	Разом	125	98	78,4
С	Перший	60	49	81,7
	Другий	60	52	86,7
	Разом	120	101	84,2
Усі генотипи	Перший	186	149	80,1
	Другий	184	147	79,9
	Всього	370	296	80,0

Результати щеніння самок норок різних генотипів виявили наступну картину (табл. 2). Норки групи СТК мали найвищу багатоплідність серед трьох груп, яка дещо знизилася (на 0,2 голови) на другий рік господарського використання, проте живих щенят у виводку на другий рік використання також було більше на цю саму величину, тобто на 0,2 голови.

У двох інших групах спостерігалось незначне підвищення багатоплідності на другий рік господарського використання: відповідно у групі норок П — на 4,2; у групі норок С — 13,7%. Дані літератури також підтверджують, що найвища багатоплідність спостерігається у самок на другий рік їхнього розведення.

Найвищий коефіцієнт успадкування за багатоплідністю мали тварини групи П $h^2=0,35$, а найнижчий у групі С — 0,05.

2. Показники щеніння самок норки різного типу забарвлення

Генотип норки	Рік гону норок	Кількість самок, гол.	Показники щеніння норок		
			багатоплідність самок, гол.	живих щенят у приплоді, гол.	живих щенят у приплоді, %
СТК	Перший	49	6,86±0,77	6,65±0,55	97,3
	Другий	48	6,84±0,65	6,67±0,65	97,8
	Разом	97	6,85±0,71	6,66±0,6	97,6
П	Перший	51	6,12±0,55	5,42±0,58	95,6
	Другий	47	6,38±0,63	5,94±0,76	93,1
	Разом	98	6,25±0,59	5,69±0,67	92,5
С	Перший	49	6,61±0,54	6,49±0,54	98,2
	Другий	52	5,81±0,55	5,63±0,88	96,9
	Разом	101	6,21±0,54	6,06±0,54	97,4
Усі генотипи	Перший	149	6,53±0,62	6,19±0,56	97,0
	Другий	147	6,34±0,6	6,1±0,76	95,9
	Всього	296	6,44±0,6	6,14±0,6	96,5

Підрахунок із загальної кількості живих і мертвонароджених щенят показав, що мертвонароджених щенят виявилось найбільше у норки групи П у перший рік господарського вико-

ристання — 0,7 щеняти. Проглядається загальна тенденція до зменшення кількості мертвонароджених щенят у другий рік використання, яке коливається в межах 0,17–0,44 голови. Це говорить про задовільні материнські якості самок норок у другому році використання.

Найвищий показник відсаджених щенят за два роки господарського використання мали норки групи СТК $5,46 \pm 0,61$, у норки групи С цей показник становить $4,96 \pm 0,56$ і він найнижчий; у норки П — $5,24 \pm 0,6$ гол. (табл. 3). На жаль, у всіх групах чітко відмічається тенденція до зменшення кількості відсаджених щенят з віком самок.

3. Показники вирощування щенят різних генотипів від народження до відсадження

Генотип	Рік гону норок	п, гол.	Відсаджено щенят, гол.	Збереженість щенят, %
СТК	Перший	49	$5,71 \pm 0,59$	85,9
	Другий	48	$5,20 \pm 0,63$	78,0
	Разом	97	$5,46 \pm 0,61$	81,9
П	Перший	51	$5,33 \pm 0,54$	98,3
	Другий	47	$5,15 \pm 0,67$	86,7
	Разом	98	$5,24 \pm 0,62$	92,1
С	Перший	49	$5,59 \pm 0,64$	86,1
	Другий	52	$4,63 \pm 0,51$	82,2
	Разом	101	$4,96 \pm 0,56$	81,8
Усі генотипи	Перший	149	$5,54 \pm 0,59$	90,1
	Другий	147	$4,90 \pm 0,60$	82,4
	Всього	296	$5,20 \pm 0,60$	85,3

Найвища збереженість щенят від народження до відсадження у групі норок пастель і становить вона 92,1%, у двох інших групах вона знаходилася на рівні 81,8%, тобто була меншою ніж на 10,3% (табл. 3, 4).

4. Вихід щенят від самок норок різних генотипів

Генотип норки	Багатоплідність самок, гол.	Живих щенят у приплоді, %	Збереженість щенят від народження до відсадження, %	Загальний вихід щенят на 1 самку, гол.
СТК	6,85	97,6	81,9	5,48
П	6,25	92,5	92,1	5,33
С	6,21	97,5	81,8	4,95

Таким чином, загальний вихід щенят після відсадження по групах норок становив відповідно у СТК — 5,48; у П — 5,33; у С — 4,95 голови.

Висновок. Статеві стратегії норок різних генотипів різняться за показниками багатоплідності, кількістю живих щенят у приплоді та збереженості щенят від народження до відсадження. Поєднання цих показників відтворення дає реальний вихід молодняку від однієї самки, який найвищим є у норок стандартного темно-коричневого генотипу.

1. *Беляев Д.К., Железова А.И.* Генетика плодовитости животных. Сообщ. 2. Некоторые физиологические особенности размножения мутантных норок // Генетика. — 1968. — № 1. — С.45–57.

2. *Евсиков В.И.* Генетические и феногенетические основы регулирования плодовитости млекопитающих: Автореф. дис. ... д-ра биол. наук. — Новосибирск, 1974. — 44 с.

ОСОБЕННОСТИ РЕПРОДУКТИВНОЙ ФУНКЦИИ НОРОК РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ. Рясенко Е.М.

Представлены результаты сравнительного исследования репродуктивной функции норок разных генотипов: стандартная, аарр, bb.

Норки, генотип, воспроизводство

FEATURES OF REPRODUCTIVE FUNCTION DIFFERENT GENOTYPES OF MINKS. Rjasenko E.

The results of comparative researches of reproductive function different genotype of minks: standart, aarr, bb.

Mink, genotype, reproductive